

Vier eeuwen Gemertse Van Berlo's

Peter van den Elsen

In nagenoeg alle families doen schitterende verhalen de ronde over de (vermeende) herkomst van de voorouders. Alleen de afgelopen maand al hoorde ik dat Krol eens een Poolse koning was, Timmer(s) in Noord-Nederland aan de weg timmerden, Van Asseldonk(en) fabrikanten uit Duitsland zijn, Van den Elsen's de heerlijkheid Elsen en Van Berlo's de heerlijkheid Berloz bezaten.

Bij dergelijke verhalen ben ik doorgaans geneigd mijn wenkbrauwen te fronsen. Voor mij zijn het de typische voorbeelden van gezins- of familie-mythes.

Zo denk ik ook niet dat de Gemertse familie Van Berlo in rechte lijn van het adellijke geslacht Van Berlo afstamt.¹ In het vorige nummer van Gemerts Heem ging Bertus van Berlo op zoek naar een link. Indien dat het geval zal blijken, dan zal het waarschijnlijk handelen om een bastaard, een persoon uit de plaats Berloz (of Baarlo, zie kappittelstokje in dit nummer, red.), of mogelijk een voorouder van de Gemertse van Berlo's, die van de adellijke familie een hoeve pachtte.

Kort na 1700 zijn er 'plotseling' tientallen Van Berlo's, terwijl er voor die tijd nauwelijks Van Berlo's voorkomen, zo schrijft Bertus van Berlo.¹

Waar het aan te wijten is, is niet duidelijk, maar het is een feit dat in de doop-, trouw- en begraafboeken vanaf ongeveer 1700 verschillende families niet langer met hun patroniemen (achternamen van voornamen) worden aangeduid, maar met een familienaam worden opgeschreven, die soms al meer dan honderd jaar in de familie werd gebruikt. Enkele voorbeelden daarvan zijn: Van der Aa, Van der Heijden, Van den Elsen, Van der Eycken, Van den Eynden en ook Van Berlo. Want uit het hiernavolgende

zal blijken dat de Van Berlo's in Gemert teruggaan tot zeker in de tweede helft van de zestiende eeuw.

De oudst genoemde Van Berlo die we in de Gemertse registers tegenkomen is Lucas van Berlen, die 22 februari 1588 als peter wordt genoemd bij een dochter van Petrus Martens.² Een mogelijk dochter van Lucas is Meriken Lucas van Berlo, die op 3 februari 1612 in Gemert wordt begraven.

Twee oomzeggers van haar waren waarschijnlijk Jan Vreijns Lucas, die hieronder onder I staat vermeld, en Jenneke Vreijns Lucas die op 5 juli 1637 trouwt met Corstiaan Jan Welten. De kinderen van Jenneke en Corstiaan vinden we onder de naam Van Berlo in Erp, Veghel en Boekel.

I. JAN VREIJNS LUCAS, die in Gemert trouwt op 08-02-1615 met Lucia dochter van Joes Leonii (en Heijke ?).

(De naam Van Berlo moet al door Laurens (= Vreijns) Lucas gedragen zijn, omdat zowel de nakomelingen van Jan als Jenneke zich later Van Berlo gaan noemen. Veel van de in Gemert voorkomende Van Berlo's zijn zover ik kon nagaan terug te voeren op stamvader Jan Vreijns Lucas! De vraag blijft waar deze Lucas van Berlo vandaan kwam.)

Kinderen uit het huwelijk van Jan en Lucia:

1. Jan, ged. 06-06-1615.
2. Anthonius, ged. 23-10-1616, erft van zijn ouders huis, hof en aangelegen.³
3. Maria, ged. juli 1618.
4. Hester, ged. 17-06-1620 en begr. 13-03-1674 (Heijde); trouwt 09-05-1641 met Hermen Gielens (van der Heijden), begr. juli 1672 (aen die Heijde).
5. Paulus, zie II.
6. Maria, ged. 25-01-1624.
7. Joanna (Jenneke), ged. 13-04-1626, trouwt met Jan Laureynsen (van de Vondervoort).⁴
8. Lucas, ged. 19-07-1630.
9. Barbara, ged. 23-11-1633.

II. PAULUS JAN VREIJNSEN LUCAS, ged. 30-01-1622 en begr. na 1678; hij trouwt met Catharina Andries Mickarts, begr. 11-03-1667.

Paulus krijgt van zijn ouders een 'huys, schuer, schop metter hoff ende aengelegen landerye aen de Hey'.⁵ Dit goed en goederen aan de Lodderdijk worden onder hun kinderen verdeeld.⁶

Kinderen:

1. Jan, ged. 15-09-1645. 2. Jan, ged. 14-10-1646, zie III.
3. Anneke, ged. 05-01-1649, trouwt met Cornelis Peters. 4. Laurens, trouwt te Veghel 14-11-1681 met Ariken Jans van Rosmalen. 5. Jenneke, ged. 08-01-1654. 6. Lendert, ged. 11-01-1657, trouwt met Joanna Cornelis Jacobs, begr. 16-08-1700. 7. Aert, ged. 31-07-1659, trouwt met Joanna; zij hebben tenminste vijf kinderen, waaronder vier zonen met tientallen naamdragers. 8. Lucia, ged. 10-01-1664.

III. JAN PAULUSSEN, ged. 14-10-1646, mogelijk begraven als Jan Paulussen op 19-08-1713 (Handel); woont waarschijnlijk in 1691 op Handel, hij trouwt op 03-11-1671 met Maria Jan Driessen, ged. 24-07-1650 als dochter van Jan Dries Godefridii en Joanna; waarschijnlijk begraven als zuster van de 3e orde van St. Franciscus 30-11-1718 (Lodderdijk). Zes kinderen verkopen in 1723: huis, hof en aangslag groot 15 lopense en 20 roede op de Lodderdijk gelegen aan Willem en Maria Ansem van Hout.⁷

Kinderen:

1. Andries, ged. 29-07-1672; trouwt met Jenneke Theunis Ceelen.
2. Lucia, ged. 12-05-1677 (niet genoemd in 1723).
3. Anneke, trouwt met Bastiaan Goorts.
4. Jenneke, begr. 20-09-1717 (Rooihoef), ze trouwt 24-01-1701 met Laurens Peter Huybers (van den Elsen), die op 10-08-1680 wordt gedoopt en begr. 06-09-1741 (Rooihoef); Laurens hertrouwt 27-01-1719 met Mechtildis Peters van Schipstal, ged. 27-11-1689 en begr. 22-04-1732.
5. Hendrik, zie IV.
6. Cornelia, ged. 28-06-1687; trouwt 09-02-1712 met Adam Thijssen.
7. Catharina, ged. 19-11-1689 en begr. 29-03-1762, trouwt 20-01-1711 met Antonius Fransen van de Laar, ged. 05-03-1684 en begr. 18-01-1764.
8. Laurentius, ged. 06-03-1692 (niet genoemd in 1723).

9. Maria, ged. 06-10-1694 (niet genoemd in 1723).

Van drie kinderen (3-5), waaronder de stamvader, is geen doopdatum bekend in Gemert, Erp en Boekel. Jan Pauwels Vrijnsen treedt wel als doopgetuige in Gemert op. Hij moet dan ook in Gemert of omgeving woonachtig zijn geweest. Met behulp van de vererfde goederen van Jan Pauwels en met de doopgetuigen bij de kinderen van Hendrik kan de zoon-vaderrelatie met Jan Pauwels worden aangetoond.

IV. HENDRICK JAN PAUWELS VAN BERLO, ook Hendrik Jan Paulus den hoevenaar genoemd, waarschijnlijk begr. 18-04-1741 als Hendrik Janse van Berlo, woont in 1709 op Milschot. Hij trouwt op 23-01-1707 met Joanna Peters van Schipstal, ged. 29-09-1683 en begr. 23-02-1711 (Milschot) dochter van Peter Jan Peters en Margarita; hij hertrouwt op 09-02-1712 met Peternel Jansen (op Esdonk), gedoopt 05-09-1678 als dochter van Jan Peter Dielis en Maria Antonius Hes.⁸

Kinderen uit beide huwelijken:

1. Catharina, ged. 22-05-1708, (peter: Joannes Pauwels [no III]).
2. PETER VAN BERLO, ged. 18-02-1711, (peter: Andries Jan Paulissen [no III.1] en meter: Mechtildis Peters van Schipstal [tweede echtgenote III.5]), Peter trouwt tweemaal en is de voorvader van Bertus van Berlo en Jan de Klumper. Zie hiervoor het artikel in het voorgaande nummer van Gemerts Heem.
3. Joannes, ged. 27-11-1712 (loco: Antonius Fransen [echtgenoot III.7]).
4. Joannes, ged. 13-06-1714 (meter: Maria relictta Joannes Paulissen [weduwe van III]).
5. Laurens, ged. 06-03-1716 (meter: Joanna uxor Laurenty Peters [zie III.5]), trouwt met Maria Jan Huybers.
6. Jan Hendriks van Berlo, ged. 20-10-1717 (peter: Jan Antonius Hes, president-schepen en meter: Anna Willems van Hout) en begr. 30-10-1748 (Milschot), trouwt 10-10-1745 met Gertrudis Laurensen van Loon.

Met dank aan Willy Ivits.

NOTEN:

1. Bertus van Berlo, Bracht Jean-Philipine van Erp de naam 'Van Berlo' naar Gemert? In: Gemerts Heem, jrg. 34 1992 nr. 4 p. 115-127.
2. Alle doop-, trouw- en begraafgegevens zijn van Gemert. Bij de begraafdata tussen haakjes het gehucht waar de overledene woonde.
3. RANB, Gemert Rechterlijk R119; 17-02-1663: Hij is dan weduwnaar. In deze akte verkoopt hij de geërfde goederen.
4. RANB, Gemert R121, 19-12-1678. Erfscheiding van de ouderlijke goederen.
5. RANB, Gemert R118, fol. 349, 16-10-1662.
6. RANB, Gemert R124, 03-12-1697.
7. RANB, Gemert R130, 06-02-1723 (Landboek nr. 1194).
8. RANB, Gemert R127, f. 497 waar Hendrik goederen koopt onder Gemert en Bakel. Erfscheiding familie Dilis: R127 f. 223.